

Beračica.

Črtica. — Spisal *Milko Milič*.

do ni poznal tiste sključene ženske postave, ki se je vsako leto prikazala v naše kraje? ... Njen zgubani, koščeni obraz, njene krvave, globoko udrte oči so pričale, da je Maruša užila mnogo hudega na svetu — v dolini gorjá in solz ... Par raztrganih in zamazanih cap je pokrivalo njeno ukrivljeno telo, iz razrganih črevljev je pa zdaj pa zdaj pogledal debeli palec dnevno svetlobo. Bila je reva, kakoršnih na tisoče in milijone redi uboga mati zemlja ...

Maruša je bila slepa; huda vročinska bolezen ji je vzela vid še v blaženi otroški dobi. Par let pozneje ji je pobrala brezčutna, mrzla smrt tudi drage stariše, ki so bili revni, brez vsake posesti, brez svojega domovanja. Bila je reva, dvakrat nesrečna reva, prepuščena osodni beraški palici. Sorodnikov ni imela, ki bi jo bili vzeli v svoje varstvo, le skop stric je živel v velikem mestu daljne Amerike. Ko je zvedel za njeno siromaštvo, ji je v začetku poslal včasih kak goldinarček, a kmalu so začeli izostajati še njegovi borni darovi, in bila je na širnem svetu sama, tako sama ...

V naši vasi jo je poznal vsakdo, in kadar se je prikazalo njeno sključeno telo, vpila je razposajena vaška otročad na vse grlo: „Stara Maruša gre, slepa Maruša gre ...“ — Take besede neposlušne dece so ji segale v dno duše, pretresle so ji vselej borno srce. In tipala je dalje s svojo palico, dotipala kak obcestni kamen, ali kak parobek, se vsedla nanj ter začela jokati, in obilne solze so ji oblivale njen zgubani, rjavi obraz. Včasih pa, ko ni mogla prenašati surovostij vaške mladine, izpregovorila je s svojim težkim, hripavim glasom: „He, le čakajte, otroci, le čakajte! Mogoče zadene tudi vas kaj enakega, kakor mene ... Nič se mi ne posmehujte! ... Ali vas tako učijo domá vaši stariši?!“

Otroci so se osramočeni polagoma razkropili. Ona pa je vstala, obri-sala si solzno lice s svojim raztrganim krilom ter šla dalje, od hiše do hiše, proseč miloščine.

„Prosim, dobri ljudje, ali imate kak krajcar, kako oblačilce ali košček kruha za slepo reva ...? Oh, kako sem nesrečna ... Lepo vas prosim, dajte; dobri Bog, ki gleda iz sinjih višav vsa dobra dela usmiljenja, vam bo tisočero povrnil mogoče že na tem, če ne, gotovo na onem svetu ...“ In njena sključena postava se je premikala počasi zopet dalje, od hiše do hiše ...

* * *

Bilo je nekako po Božiču. Ledena burja je pihala črez širno s snegom pokrito polje ter glasno žvižgala med vejami golih dreves, ki so stala kakor mrtva ob cesti. Da, mrzla, zelo mrzla je bila tista zima, in ljudje so zmaje-

vali z glavami ter govorili: „Hm, kaj bo, kaj bo? Še hiše nam bode zamelo, ali nam pa strehe odnese silna burja...“ Vsakdo se je bal na prosto; vsi so se držali le gorke sobe.

V tistem času torej je bila nepričakovano zopet prišla stara Maruša. A tedaj ni bila sama; telesne moči ji niso več pripuščale. Vodilo jo je dvanajstletno dekletce, ki je bilo brez starišev, prepuščeno brezobzirni osodi. — Maruša je bila še bolj sključena, kakor prejšnja leta, in v obraz jo je bila sama kost in koža. Globoko zarezane brazde na njenem licu so bile jasna priča, da se je zadnja leta zelo shujšalo njeno stanje. Od mraza vse preperelo telo ji je pokrivalo nekoliko raztrganih cunj, in dasi se je še tako zavijala vanje, ji je silna burja vendar prišla do živega, in tresla se je od silnega mraza kakor šiba na vodi.

Vstopili sta v prvo hišo.

„Prosim, dobri ljudje, miloščine... Usmilite se naju, ubogih sirot...“

„He, Maruša, stara Maruša, kaj ste še živi?... Mislili smo, da vas je Bog že poklical v boljšo domovino... Pojdite vendar na gorko, da si ogrejete vsaj malo otrple ude!... Pa kaj vam je prišlo na misel, da ste se spuстили v takem mrazu izpod strehe? Ali ne slišite, kako žvižga ostra burja svojo votlo mrtvaško pesem...“

„Da, in mislim, da jo žvižga prav meni, ubogi starki. Slaba sem, zelo slaba. Danes niso še ničesar okusila moja usta. Trdosrčni ljudje...“ Posilil jo je jok, da ni mogla nadaljevati, in grenke solze so kapale na zamazana tla...

Maruša je v zimskem času le redkokedaj prihajala k nam, in moralo se je zgoditi kaj posebnega, da so jo slabe noge prinesle v našo vas. Kako so se torej čudili ljudje, ko so zopet zagledali nesrečno starko. In res, zgodilo se ji je tudi takrat nekaj, kar jo je prisililo na dolgo pot v tako mrzli burji.

Tisto zimo namreč se je bila naselila pri nekem bogatem kmetu, dobri dve uri oddaljenem od naše vasice. Za rabo sicer ni bila nobeno, vendar jo je mož vzel iz usmiljenja k sebi, da bi mu pestovala vsaj najmlajše dete. In tako je presedela cele dneve ob gorki peči, zibala dete ter starejšim otrokom pripovedovala osodne dogodke iz svojega burnega življenja. Vsi so radi poslušali staro Marušo, in kmalu se jim je priljubila docela.

Zamišljena v svojo preteklost, sedela je nekega dne sama v zapečku ter si grela otrple ude; a v naročju je držala nežno dete. In mislila je težke misli o svoji preteklosti, o svojem nesrečnem življenju, in bridke solze so ji kapale doli po razoranem obrazu ter močile rdeče obličje smehljajočega se deteta. Hotela si je obrisati solzne oči, a v tem trenutku je pozabila na nedolžno dete. Bilo je prepozno. Glasen jok... in dete je ležalo na tleh z razbito glavico. Starka se je prestrašila. Ni se mogla ganiti. Še-le ko je pritekla gospodinja vsa razburjena v sobo, zavedela se je, da se je naredila grozna nesreča.

Niso je mogli več trpeti. Trdosrčni ljudje. Drugi dan so jo izpodili iz hiše; vse njene prošnje niso nič pomagale. Uboga starka se ni znala kam

obrniti. Ponudila se ji je za vodnico usmiljena deklica, ki je bivala v bližini pri svojih sorodnikih, in krenili sta jo v našo vas.

Zadnji dogodki so jo bili zelo potrli, tako, da je uboga starka komaj premikala svoje odrevenele ude od hiše do hiše. A kmalu je morala leči. V nekem hlevu je preživela zadnje dni svojega burnega življenja, pozabljena od vseh, stara Maruša.

* * *

Par dnij pozneje so naznanjali zvonovi, da je umrla. Milo so peli zvonovi svojo turobno pesem v zadnji pozdrav nesrečnici. Mirnikova Manca, ki je rada kaj povedala o ljudeh dobrega ali slabega, kakor je kateri zaslužil, je pa rekla o pokojni Maruši, ko so šli ljudje od pogreba: „O, zdaj je pa srečna, dobra Marušica; na zemlji ni imela nič dobrega, kakor ubogi Lazar ne, a bila je potrpežljiva, molila rada in še oni teden, ko je že tako težko hodila, je bila še pri sv. obhajilu!“

Kaj se je pripetilo Štrku na lovu.

(Konec.)

Da jesen si je izbral najraje prvi september za lov, ker je bilo takrat še največ zajcev, in se ga ravno tedaj ni nadejal nihče. In prvega septembra je bilo, ko se je vlekel med grmovjem s puško v roki.

Zastonj!

Povsod na križiščih stojé lovci. Kdo jih je le razpostavil? Ker je vedel, da mu ne pride sredi gozda zajec na strel, se je pomaknil na svojo v bližini gozda ležečo njivo.

„Bodem vsaj čul, kako bodo pokali in gonili, ako že sam ne dobim ničesar,“ si je mislil.

Njiva je bila ograjena proti gozdu z živo mejo. V ti se je naredila s časom ozka vrzel, katero je zaprl lahko vsak mož s telesom. V to vrzel se je postavil in naslonil puško na grmičevje žive meje.

Daleč od njega so gonili psi s hripavimi glasi. Toda lajanje je utihnilo kmalu.

„Presneto slabo gonijo“, je zamrmral ter zrl v smer, kjer so izgubili psi po njegovem domnevanju zajca.

Ne dolgo za tem se je zasivelo nekaj med zelenjem. V naslednjem trenutku se je že prikotal na dva metra pred Štrka zajček. Vsel se je na zadnje noge ter bulil vzporedno z živo mejo v daljo. Upehanemu revežu so se močno vzdigovala drobna prsa...